

Zorgzame Buurt Slangenbeek - Eindnotitie

Proces, opbrengsten, doorwerking en randvoorwaarden voor borging

dr. Elke ter Huurne¹, dr. Nicole Ketelaar¹, Jolanda Tappel-Keur² & dr. Margriet Braun¹

¹ Hogeschool Saxion

² Stichting Slangenbeek Gezond

Maart 2026

Inhoud

Samenvatting	3
1. Inleiding & doelen	5
2. Aanpak, methoden & verloop van het project	6
3. Onderzoekresultaten	8
4. Specifieke opbrengsten voor Slangenbeek Gezond	12
5. Generieke opbrengsten	15
6. Randvoorwaarden voor borging	21
7. Aanbevelingen	23
8. Conclusie	25
9. Bronnen	27

Samenvatting

Deze eindnotitie bundelt de aanpak, resultaten en lessen uit het project Zorgzame Buurt Slangenbeek, uitgevoerd van september 2024 t/m december 2025 door Stichting Slangenbeek Gezond (SG) en Hogeschool Saxion (Werkplaats Sociaal Domein Twente) binnen het landelijke programma *Versterken Samenwerking Sociaal Domein en Medische Zorg*. Het project bestond uit twee fases: 1) het ophalen van wat bewoners belangrijk vinden in de wijk, waaronder hun ervaringen en behoeften rondom ontmoeting en ervaren kansen en drempels in de wijk (najaar 2024 – voorjaar 2025) en 2) verkennen hoe dit te vertalen is naar versterking van betrokkenheid, ontmoeting en samenwerking in de wijk (voorjaar–najaar 2025).

In totaal zijn 45 Wijkwaardenkaart-gesprekken gevoerd met 65+ inwoners, vonden diverse co-creatiebijeenkomsten plaats, werd een Bouwstenen-sessie georganiseerd met partners en vulden 295 bewoners een enquête in. Uit de gesprekken kwamen vooral waarden naar voren als prettig en passend wonen, veiligheid, betekenisvol contact en genieten van de natuur. De enquête liet zien dat veel bewoners zich verbonden voelen met de wijk, maar dat bijna een kwart eenzaamheid ervaart. Onvoldoende informatie over activiteiten blijkt een belangrijke drempel om mee te doen. Veel bewoners willen wel bijdragen, maar vooral via kleine, concrete en overzichtelijke taken, mits goed ondersteund en opgevolgd.

In het najaar van 2025 zijn de eerste stappen naar uitvoering gezet. SG en Wijkkracht organiseerden een bijeenkomst over vrijwilligerswerk, waarin bewoners hun vragen en wensen konden delen. Ook werd de basis gelegd voor een WhatsApp Community als laagdrempelig kanaal voor zichtbaarheid en ontmoeting. De uitrol hiervan volgt in 2026, met aandacht voor duidelijk beheer en continuïteit.

Het project had een brede doorwerking. Op lokaal, regionaal en landelijk niveau zijn de inzichten gedeeld, onder andere via bijeenkomsten in Slangenbeek, trainingen rondom de Wijkwaardenkaart en presentaties of workshops op regionale en landelijke bijeenkomsten. Binnen de wijk leidde het project tot een nauwere samenwerking tussen SG, de Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek, met gezamenlijke communicatie en afstemming als zichtbare resultaten. Deze samenwerking vormt een belangrijke basis voor de vervolggesprekken die deze organisaties hebben met gemeente en zorg- en welzijnspartijen.

Voor SG leverde het project veel inzicht op in wat bewoners nodig hebben om mee te doen: nabijheid, structuur, duidelijke aanspreekpunten en opvolging. Het project zette ook aan tot herijking van rollen binnen het bestuur en benadrukte de noodzaak om taken te verdelen en duurzaam te organiseren, zeker binnen een initiatief dat grotendeels op vrijwilligers en op een klein aantal bestuursleden draait.

Kernboodschappen

- Gezondheid en verbondenheid beginnen bij wat bewoners zélf belangrijk vinden; activiteiten en communicatie moeten daarbij aansluiten.
- Participatie komt op gang via kleine, concrete stappen, zichtbare opvolging en een herkenbaar aanspreekpunt die zorgt voor facilitering en praktische zaken.
- Digitale middelen (zoals WhatsApp Community) ondersteunen ontmoeting, maar echte verbondenheid ontstaat vooral in fysieke ontmoetingen.
- Borging vraagt bestuurlijke continuïteit, duidelijke rolverdeling en planmatige opvolging van het bij bewoners aanwezige potentieel.
- Samenwerking tussen wijkinitiatieven, gemeente en partners vormt een sterke basis voor duurzame wijkontwikkeling.

1. Inleiding & doelen

Het project Zorgzame Buurt Slangenbeek is één van de twee initiatieven die de Werkplaats Sociaal Domein Twente (WSDT) van Saxion uitvoerde binnen het door het ministerie VWS gefinancierde landelijke programma Versterken Samenwerking Sociaal Domein en Medische Zorg. Het project was een samenwerking met Stichting Slangenbeek Gezond (SG). Vanuit de subsidie waren middelen beschikbaar voor de inzet van praktijkpartners. Vanuit SG is dit ingevuld door deelname van een projectleider (4 uur per week).

Achtergrond Slangenbeek Gezond

SG is een wijkgericht burgerinitiatief dat is ontstaan uit de samenwerking tussen de huisartsenpraktijk Respons en De Driesprong Fysiotherapeuten, en al snel verbinding zocht met gemeente Hengelo en de lokale welzijnsorganisatie Wijkkracht. SG werkt inmiddels samen met meerdere wijkpartners, waaronder de Wijkraad, voetbalvereniging ATC '65 en Ontmoetingspark Slangenbeek. De stichting werkt vanuit de uitgangspunten van Positieve Gezondheid en zet zich in voor een gezonde, verbonden leefomgeving en noaberschap.

Projectdoelstellingen

De belangrijkste doelstellingen van het project Zorgzame Buurt Slangenbeek waren:

- Meer inwoners bereiken, betrekken en behouden bij (nieuwe) wijkactiviteiten van SG.
- Gezondheid, vitaliteit en gemeenschapskracht in de wijk Slangenbeek versterken.
- Praktische kennis ontwikkelen over inwonersparticipatie en de verbinding tussen sociaal en medisch domein.

Doelen eindnotitie

Deze eindnotitie is bedoeld om:

1. proces, werkwijze en onderzoeksmethoden inzichtelijk te maken;
2. opbrengsten voor SG én generieke lessen voor andere wijken te presenteren;
3. de doorwerking en positionering van Slangenbeek als voorbeeldpraktijk te beschrijven;
4. randvoorwaarden en aanbevelingen te formuleren voor duurzame borging in 2026 en verder.

2. Aanpak, methoden & verloop van het project

Het project Zorgzame Buurt Slangenbeek doorliep drie fasen:

1. Ophalen van bewonersperspectieven
2. Verdiepen en terugkoppelen
3. Verkennen van uitvoering en vervolg

Binnen deze fasen zijn vier onderzoekslijnen uitgezet: Wijkwaardenkaart, co-creatiebijeenkomsten, bouwstenen-sessie en bewonersenquête. Deze bouwden logisch op elkaar voort en vormden gezamenlijk de basis voor de inhoudelijke resultaten. Dit hoofdstuk beschrijft de aanpak, methoden & het verloop van het project; de inhoudelijke resultaten staan beschreven in hoofdstuk 4.

Wijkwaardenkaart (WWK) – Najaar 2024: ophalen van bewonersperspectieven

In november 2024 zijn 45 gesprekken gevoerd met inwoners van 65 jaar en ouder, grotendeels in het wijkcentrum rond de grieprik-inloop en op afspraak bij mensen thuis. Hiervoor is de narratieve gesprekstool *Wijkwaardenkaart* gebruikt (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, 2024; Joosten et al., 2024). Deze tool is ontwikkeld door de Werkplaats Sociaal Domein Arnhem en Nijmegen, in samenwerking met Bindkracht10. De WWK is een laagdrempelige, visueel ondersteunde gespreksmethode waarmee inwoners zelf aangeven wat zij waardevol vinden in hun wijk. Het werken met de WWK is vooraf getraind met studenten en professionals; ervaringen zijn geëvalueerd bij inwoners via telefonische interviews (n=24) en bij interviewers via een gezamenlijke evaluatiebijeenkomst. De inzichten uit de WWK-gesprekken vormden de basis voor een praatplaat.

Co-creatie met inwoners – Voorjaar 2025: terugkoppelen en verdiepen

In het eerste kwartaal van 2025 zijn één grote en meerdere kleinere co-creatiebijeenkomsten georganiseerd om de uitkomsten van de enquête te vertalen naar vervolgstappen in de wijk. Tijdens de bijeenkomsten werden de belangrijkste resultaten van de WWK-gesprekken teruggekoppeld naar bewoners aan de hand van een praatplaat. Vervolgens zijn ideeën verzameld voor het vervolg, thema's geprioriteerd en verkend wie op welke manier zou willen bijdragen.

Bouwstenen-sessie met partners – Voorjaar 2025: gezamenlijke analyse met partners

In februari 2025 vond een sessie plaats met vertegenwoordigers van SG, Wijkkracht, de wijkraad en Saxion. Aan de hand van het Vlaamse referentiekader bestaande uit 3 clusters met 8 bouwstenen voor zorgzame buurten (SAAMO, 2023) werden bestaande sterktes en ontwikkelpunten voor Slangenbeek in kaart gebracht. De bouwstenen omvatten: communicatie, partnerschappen, visie & organisatie, buurtanalyse & -plan, detectie, toeleiding, sociale netwerken en inclusie. De sessie liet zien wat al aanwezig is in de wijk en waar gezamenlijke doorontwikkeling mogelijk is.

Bewonersenquête – Voorjaar 2025: verbreden en kwantificeren

In april–mei 2025 is onder 16+ bewoners in Slangenbeek een vragenlijst uitgezet (n=295) over sociale verbondenheid, steun, eenzaamheid, deelname aan activiteiten, informatievoorziening, digitale communicatie en de bekendheid met SG. De vragenlijst is via meerdere kanalen verspreid: de website en sociale mediakanalen van SG en de wijkraad, bestaande buurt-WhatsAppgroepen, nieuwsbrieven en netwerken van wijkprofessionals zoals het wijkcentrum, scholen en sportverenigingen. Daarnaast zijn tijdens laagdrempelige ontmoetingsmomenten, waaronder een ijsevenement in de wijk, bewoners persoonlijk benaderd om deel te nemen. Hierbij werd een gratis ijsje aangeboden als kleine beloning voor het invullen van de vragenlijst. Ook ouders van basisschoolkinderen ontvingen de vragenlijst via de schoolkanalen. De mix van digitale verspreiding en persoonlijke benadering, met gedurende de looptijd meerdere reminders, droeg bij aan een de hoge respons. Tevens konden deelnemers kans maken op één van de vijf cadeaukaarten van €50,- die door lokale ondernemers beschikbaar waren gesteld. Deze vorm van beloning hielp ook de respons te verhogen.

De enquête vormde een belangrijke aanvulling op de kwalitatieve opbrengsten uit de WWK-gesprekken en de co-creatiebijekomsten, en hielp om bredere patronen in de wijk zichtbaar te maken.

Verkennen van uitvoering en vervolg – Zomer & najaar 2025

In de tweede helft van 2025 werden eerste stappen gezet richting uitvoering en toekomstbestendigheid. Deze fase vormde de brug tussen onderzoek en concrete vervolg- en borgingsstappen.

3. Onderzoekresultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste inhoudelijke opbrengsten van de vier onderzoekslijnen in het project. Per onderdeel worden ook ervaringen met de methode kort toegelicht.

Wijkwaardenkaart-gesprekken

Bewoners kozen vooral voor waarden die betrekking hebben op fijn en passend wonen, veiligheid, sociale contacten en groen en natuur. De vijf meest gekozen waarden waren:

- Wonen zoals ik wil
- Me veilig voelen
- Contact hebben met andere mensen
- Genieten van de natuur
- Gezond leven

Bewoners waardeerden vooral een groene leefomgeving, rust, nabijheid van basisvoorzieningen, en prettig contact met burens. Veiligheid werd vaak gekoppeld aan sociale controle, oplettendheid, verlichting en rustig verkeer.

Tegelijk benoemden bewoners verschillende belemmeringen, waaronder:

- onvoldoende bekendheid met activiteiten in de wijk
- beperkt passend aanbod van activiteiten voor 65-plussers
- een wijkcentrum dat niet uitnodigend voelt
- een beperkt divers winkelaanbod (o.m. kledingwinkels en geen overdekt winkelcentrum)
- praktische knelpunten (o.a. afval op het milieuplein, ongelijkheid in stoepen)

Ervaringen met de methode

De WWK werd door zowel bewoners als interviewers als persoonlijk en verdiepend ervaren. Het gemiddelde rapportcijfer voor het gesprek was 8,4. Bewoners vonden het prettig dat zij in eigen woorden konden vertellen wat zij belangrijk vinden. De uitvoering liet zien dat gesprekken rond de grieprik-inloop en op afspraak bij bewoners thuis goed werkten. Werving aan de deur leverde minder respons op. Daarnaast bleken enkele schaalvragen tijdens de gesprekken door bewoners lastig te beantwoorden en kostte de registratie na afloop van de gesprekken relatief veel tijd.

Co-creatiebijeenkomsten

De co-creatiebijeenkomsten leverden een herkenbaar beeld op van wat bewoners belangrijk vinden, welke drempels zij ervaren en hoe zij wél willen bijdragen aan wijkgerichte activiteiten en het versterken van de verbondenheid in de wijk. Prioriteit kregen thema's als veiligheid, prettig wonen, goede informatievoorziening en passend activiteitenaanbod voor verschillende groepen 65-plussers.

Een belangrijk inzicht is dat bewoners bereid zijn om bij te dragen aan activiteiten en initiatieven die ontmoeting, gezondheid en noaberschap versterken, maar (zeker in het begin) niet vanzelf de regie nemen of zelfstandig nieuwe activiteiten opzetten. Ze zoeken kleine, afgebakende taken die passen binnen hun dagelijks leven, waarbij iemand hen richting geeft, meedenkt en vragen kan beantwoorden. Een voorbeeld is een bewoner die graag dagjes uit voor ouderen wilde organiseren, maar direct vragen had over onderwerpen als verzekering, verantwoordelijkheden en praktische randvoorwaarden. Bewoners willen hiervoor kunnen aankloppen bij een aanspreekpunt (zoals SG) dat hen hierbij begeleidt. Bewoners zijn dus wel degelijk gemotiveerd om bij te dragen, maar hebben een duidelijke structuur, concreet aanbod van taken en ondersteuning vanuit een organisatie nodig om betrokken te blijven.

Ervaringen met de methodiek

De eerste co-creatiebijeenkomst in januari 2025 was goed bezocht en leverde veel energie op. In de vervolgbijeenkomsten daalde de opkomst, mede doordat het vervolg minder concreet was en vervolgacties nog niet scherp waren. Hoewel de bijeenkomsten waardevol waren voor beeldvorming en het verzamelen van ideeën, liet het ook zien dat co-creatie niet vanzelf leidt tot blijvende betrokkenheid. Bewoners hebben behoefte aan een duidelijk proces, ondersteuning bij praktische vragen en heldere, haalbare vervolgstappen. Zonder die randvoorwaarden ebt betrokkenheid weg.

Bouwstenen-sessie met partners

De Bouwstenen-sessie liet zien dat Slangenbeek sterke elementen heeft zoals bestaande partnerschappen, betrokken professionals en duidelijke signalen uit de wijk, maar ook ontwikkelpunten. Belangrijke inzichten per bouwsteen waren:

- Communicatie: behoefte aan betere afstemming tussen (wijk)partners en een heldere, wijkbrede informatievoorziening (het wijkblad werd gemist).
- Partnerschappen: sterke bestaande lijnen, maar meer planmatigheid en het actiever betrekken van ondernemers en vrijwilligers is wenselijk.
- Visie & organisatie: SG heeft een duidelijke visie, maar die is bij bewoners nog onvoldoende bekend; behoefte aan een breed gedragen koers en toetsingsinstrument.
- Buurtanalyse & plan: een langgekoesterde wens om het wijkcentrum te positioneren als laagdrempelige ontmoetingsplek.
- Detectie: professionals signaleren veel; detectie door ondernemers en bewoners kan sterker; beschikbare data beter vertalen naar gezamenlijke oplossingen.
- Toeleiding: digitale wegwijzers bestaan maar zijn onvoldoende bekend; behoefte aan doelgroepgerichte doorverwijzing.
- Sociale netwerken: er zijn veel kartrekkers, maar koppeling met andere bewoners kan beter; relatief weinig laagdrempelige ontmoetingsplekken en soms zijn aangeboden activiteiten nog te weinig fijnmazig afgestemd op behoeften van inwoners.
- Inclusie: talenten van bewoners worden niet altijd benut; zichtbare succesverhalen helpen.

Ervaringen met de methodiek

Het werken met het referentiekader van 8 bouwstenen van een zorgzame buurt bood partners een gestructureerde manier om samen te verkennen wat er in de wijk speelt. De methode hielp om een gezamenlijke taal te vinden. Hoewel er een voornemen was om een tweede sessie te organiseren vond deze niet meer binnen de projectperiode plaats. Partners startten na afloop van de projectperiode wel met vervolginiciatieven, o.a. in de samenwerking tussen SG, Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek.

Bewonersenquête

De bewonersenquête onder 295 inwoners van Slangenbeek geeft een breed en genuanceerd beeld van hoe bewoners hun sociale omgeving, informatievoorziening en betrokkenheid ervaren. Een meerderheid voelt zich verbonden met de wijk (60%) en ervaart voldoende sociale contacten (68%). Tegelijkertijd laat de enquête zien dat verbinding niet voor iedereen vanzelfsprekend is: bijna een kwart van de bewoners voelt zich enigszins of sterk eenzaam. Daarbij komt sociale eenzaamheid (het missen van voldoende contacten) voor bij ongeveer één op de vijf bewoners, terwijl emotionele

eenzaamheid (het ontbreken van een hechte, betekenisvolle band) door ruim een derde wordt ervaren. Dat wijst erop dat het versterken van ontmoeting niet alleen draait om méér contact, maar ook om contact dat kwaliteit en diepgang heeft.

Ten aanzien van participatie in de wijk ontstaat een gemengd beeld. Veel bewoners doen mee aan laagdrempelige of terugkerende activiteiten, zoals het jaarlijkse wijkfeest (circa 47%) of georganiseerd sporten (20%). Tegelijkertijd voelt slechts 28% zich goed geïnformeerd over wat er in de wijk wordt georganiseerd. Onvoldoende informatie blijkt voor veel bewoners een drempel om mee te doen of om nieuwe activiteiten te ontdekken.

Digitale communicatie speelt hierin een duidelijke rol. WhatsApp is veruit het meest gebruikte digitale kanaal in de wijk. Bewoners staan opvallend positief tegenover een aanvullende buurtapp, mits deze eenvoudig, veilig en gratis is (90% staat hier open voor). Dit laat zien dat digitale middelen kansen bieden, maar vooral wanneer zij aansluiten bij wat bewoners al gewend zijn en wanneer zij gebruikt worden om de stap naar ontmoeting kleiner te maken.

Een opvallend inzicht is dat 63% van de bewoners Slangenbeek Gezond vooraf niet kende. Tegelijkertijd blijkt dat veel mensen wél openstaan voor (kleinschalige) betrokkenheid bij de wijk. Ongeveer 16% wil waarschijnlijk of zeker meedoen, en nog eens 38% geeft aan dit misschien te willen. Wat opvalt, is dat bewoners vooral de voorkeur geven aan kleine, praktische en afgebakende taken die goed passen binnen hun dagelijks leven. Dit sluit nauw aan bij wat eerder in de WWK-gesprekken en co-creatiebijeenkomsten naar voren kwam.

De enquête bevestigt daarmee het beeld dat al in de eerste fases van het project zichtbaar werd: bewoners voelen zich over het algemeen prettig in Slangenbeek en staan open voor ontmoeting en betrokkenheid, maar om daadwerkelijk mee te doen hebben zij vooral goede informatie, een laagdrempelige ingang en concrete, haalbare mogelijkheden nodig.

Ervaringen met de methodiek

De enquête werd door bewoners als duidelijk en eenvoudig ervaren, wat bijdroeg aan de hoge respons. De enquête bleek daarmee een waardevolle aanvulling op de gesprekken en bijeenkomsten in eerdere fasen. De inzichten die in kleinere groepen naar voren kwamen, konden middels de enquête getoetst worden binnen een bredere en meer diverse groep bewoners. De combinatie van kwalitatieve verhalen en kwantitatieve patronen gaf daardoor een vollediger en betrouwbaarder beeld.

4. Specifieke opbrengsten voor Slangenbeek Gezond

Dit hoofdstuk beschrijft wat het project SG heeft opgeleverd op inhoudelijk, organisatorisch en netwerkniveau. De opbrengsten zijn gebaseerd op alle onderzoekslijnen en de tussentijdse en afsluitende evaluaties met SG.

Inzicht in bewonersperspectief en wat nodig is om mee te doen

Het project heeft SG een duidelijk en gedeeld beeld gegeven van wat bewoners belangrijk vinden in hun leefomgeving. Het potentieel om inwoners meer te bereiken bij SG is helder in beeld gebracht. De combinatie van WWK-gesprekken, co-creatie en de enquête maakte zichtbaar dat veel bewoners wél iets willen bijdragen aan hun wijk, maar dat zij dit vooral doen via kleine, afgebakende taken die passen binnen hun dagelijks leven.

Een belangrijk inzicht is dat inwoners niet vanzelf de regie nemen bij het opzetten van activiteiten. Zij hebben behoefte aan duidelijke structuur, concrete taken en ondersteuning door een organisatie. Praktische zaken als een verzekering of de verantwoordelijkheden die met het organiseren van een activiteit samenhangen onderstrepen de behoefte aan een duidelijk aanspreekpunt dat geborgd wordt met continuïteit binnen SG.

Deze inzichten helpen SG om activiteiten en vrijwilligerswerk zo vorm te geven dat zij aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van bewoners: klein, concreet en goed gefaciliteerd.

Rolontwikkeling en herijking binnen het bestuur

Tijdens de tussentijdse evaluatie in juni 2025 is stilgestaan bij wat de ambities van SG vragen aan rolverdeling, uitvoering en capaciteit. Het bestuur van SG zet zich al jarenlang intensief en gedreven in voor het bevorderen van gezondheid en noaberschap in de wijk; richting gemeente, richting inwoners en samen met partners. Zij organiseert activiteiten, is zichtbaar aanwezig in de wijk en presenteert Slangenbeek regelmatig als voorbeeldpraktijk op congressen en bijeenkomsten. Deze langdurige inzet wordt breed gewaardeerd en heeft SG een herkenbare positie in het wijknetwerk gegeven.

De inzichten uit het project maakten tegelijkertijd zichtbaar dat de ambitie van SG om meer inwoners te bereiken en betrekken vraagt om een vorm van structurele nabijheid: vaste aanspreekpunten, vertrouwen door regelmatige aanwezigheid, continuïteit in opvolging en ondersteuning bij praktische vragen. Dat zijn elementen die essentieel zijn voor het opbouwen van duurzame relaties met bewoners, maar die ook tijd, aandacht en organisatorische inbedding vergen. Deze elementen passen niet vanzelfsprekend binnen een bestuurlijke rol die vooral gericht is op koers, strategie en afstemming. Daarmee werd duidelijk dat rol en ambitie op sommige punten wat op spanning kwam te staan.

Tijdens de eindevaluatie benadrukte het bestuur dat de inzichten die tijdens de tussentijdse evaluatie werden gedeeld voor hen aanleiding waren om te reflecteren op:

- de nu scherpere zichtbaarheid van de behoeften van inwoners,
- de rol die SG op basis hiervan in de wijk wil innemen,
- de noodzaak om als bestuur ook zelf een volgende stap te zetten,
- de verdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen het bestuur,
- de wijze waarop samenwerking met andere partijen structureler vorm kan krijgen.

Deze reflectie hielp SG bij het scherper positioneren van zichzelf en droeg bij aan het besef dat samen optrekken met andere wijkinitiatieven noodzakelijk is, zowel om bewoners beter te bereiken en ondersteunen, als om de ambities van SG op een duurzame manier te blijven waarmaken. Mede hierdoor heeft SG na de zomer van 2025 gericht stappen gezet richting intensieve samenwerking met de Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek (voorheen Code '65, verbonden aan voetbalvereniging ATC '65).

Versterking van samenwerking in het wijknetwerk

Een van de meest zichtbare bewegingen die het project in gang heeft gezet, is de intensieve samenwerking tussen SG, de Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek. Na de zomer van 2025 hebben deze partijen elkaar bewust opgezocht om gezamenlijke stappen te zetten richting:

- gezamenlijke communicatie richting bewoners
- onderlinge afstemming van activiteiten
- een ontwikkeling richting een gezamenlijke organisatie op langere termijn

Activiteiten van Ontmoetingspark Slangenbeek worden inmiddels via de kanalen van SG gedeeld en er ontstaat steeds meer een herkenbare, gezamenlijke lijn in de wijk. In de eindevaluatie werd benadrukt dat deze beweging zonder het project niet, of in elk geval minder snel, was ontstaan. De samenwerking tussen de drie partijen vormt een belangrijke basis voor vervolgesprekken met gemeente en welzijn.

Ontwikkeling van communicatiekanalen en digitale ondersteuning

De enquête liet zien dat WhatsApp het meest gebruikte digitale communicatiemiddel in de wijk is. In het najaar van 2025 zijn voorbereidingen getroffen voor de implementatie van een WhatsApp Community voor zichtbaarheid, ontmoeting en uitwisseling. Hierbij zijn o.a. de structuur, subgroepen, beheer- en privacy afspraken en een klein beheerteam voorbereid.

Dit vormt een mooie basis voor implementatie en borging in 2026. Het kanaal kan bijdragen aan zichtbaarheid, toegankelijkheid en verbinding, mits gekoppeld aan fysieke ontmoetingen en ondersteund door een stabiel beheerteam.

Zichtbaarheid en positionering van SG

Door het project kreeg Slangenbeek Gezond een sterkere positie in lokale en regionale netwerken. Presentaties, workshops en kennisdeling maakten SG zichtbaar als een voorbeeldpraktijk waar sociaal en medisch domein elkaar vinden.

Dit draagt bij aan:

- de herkenbaarheid van SG voor inwoners en partners
- nieuwe samenwerkingsmogelijkheden
- een stevigere basis voor verdere ontwikkeling in het wijknetwerk

Samenvatting van de opbrengsten voor SG

Het project heeft SG voorzien van:

- handvatten in het herijken van de rol van het bestuur van SG
- een rijk en concreet bewonersperspectief met veel potentieel;
- een versterkt organisatorisch bewustzijn;
- stappen richting duurzame samenwerking met Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek;
- handvatten voor digitale en fysieke communicatie;
- een sterkere positionering in het wijknetwerk.

Samen vormen deze opbrengsten een solide basis voor de vervolgstappen die SG in 2026 en verder zal zetten.

5. Generieke opbrengsten

Dit hoofdstuk beschrijft welke bredere lessen uit het project kunnen worden meegenomen naar andere wijken, burgerinitiatieven en samenwerkingsverbanden.

Aansluiten bij waarden en ervaringen van bewoners

De ervaringen in Slangenbeek laten zien dat aansluiten bij wat bewoners zélf belangrijk vinden een krachtige manier is om betrokkenheid en gedeeld begrip te creëren. Zowel in de WWKgesprekken als in de cocreatiebijeenkomsten bleek dat bewoners gemakkelijk vertellen wat zij waardevol vinden wanneer zij dat vanuit persoonlijke waarden en ervaringen doen. Deze manier van werken sluit nauw aan bij het gedachtegoed van Positieve Gezondheid, waarin brede, persoonlijke perspectieven op gezondheid centraal staan (Huber et al., 2016), en bij de presentiebenadering, waarin luisteren en aansluiten bij de leefwereld als basisvoorwaarden voor contact worden gezien (Baart, 2001).

De co-creatiebijeenkomsten versterkten deze aanpak doordat bewoners samen konden verkennen welke thema's prioriteit kregen en welke vervolgstappen passend waren. Deze combinatie zorgde voor kwalitatieve diepgang en gedeeld eigenaarschap. Dit sluit aan bij inzichten uit waardengedreven samenwerking en co-creatie, waarin gezamenlijke analyse van perspectieven leidt tot meer draagvlak en richting (van Wietmarchen et al., 2022; De Moor et al., 2025).

De combinatie van kwalitatieve inzichten en de kwantitatieve resultaten van de bewonersenquête zorgde voor een compleet en gedragen beeld van de wijk. Deze gecombineerde werkwijze is breder toepasbaar: ook in andere wijken waarin organisaties bewoners willen bereiken en betrekken, vormt deze combinatie een sterke basis voor beleid, activiteiten en samenwerking.

Werving via juiste momenten én mensen uit de wijk

Het project liet zien dat effectieve werving sterk afhankelijk is van het moment, de plek en de persoon die de uitnodiging doet. Bij de WWK leverde werving aan de deur relatief weinig op, mogelijk ook door de doelgroep (65+ inwoners) en het moment (november), terwijl werving tijdens de grieprik-inloop en het maken van gerichte afspraken wel goed bleek te werken.

Daarnaast bleek het betrekken van lokale sleutelfiguren van grote waarde. Een deel van de studenten betrokken bij de bewonersenquête woonde zelf in de wijk en kon daardoor hun eigen netwerk inzetten. Ook organiseerden zij een fysieke

activiteit (een ijsevent) in het wijkcentrum om meer aandacht te vragen voor het onderzoek. Praktijkpartners bereikten bewoners via hun eigen kanalen en spraken hen aan tijdens bestaande activiteiten of momenten waarop zij toch al in de wijk aanwezig waren. Samen droegen deze strategieën bij aan een goede respons en een bredere representatie van de wijk.

Deze bevindingen sluiten aan bij literatuur over wijkgericht en domeinoverstijgend werken, waarin nabijheid, herkenbaarheid en aanwezigheid in dagelijkse contexten worden gezien als randvoorwaarden om bewoners daadwerkelijk te bereiken en zicht te krijgen op wat er speelt in de wijk. Zowel de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid (Ministerie van VWS, 2020) als analyses over de samenwerking tussen sociaal en medisch domein (Hilhorst & Van den Wijngaart, 2025) benadrukken dat professionals pas toegang krijgen tot leefwerelden wanneer zij regelmatig en zichtbaar aanwezig zijn in de wijk.

De ervaringen in Slangenbeek ondersteunen dit: werving werkt het beste wanneer organisaties aanwezig zijn in de haarvaten van de wijk, op momenten en plekken waar bewoners al zijn en wanneer de boodschap wordt uitgedragen door mensen of organisaties die bewoners vertrouwen.

Kleine, concrete taken stimuleren deelname

Uit alle onderzoeksmethoden kwam consistent naar voren dat veel bewoners graag iets doen voor hun wijk, maar vooral wanneer het gaat om kleine, overzichtelijke en praktische taken. Mensen willen iets bijdragen, maar niet de volledige verantwoordelijkheid dragen voor nieuwe activiteiten. Dit sluit aan bij het 'kunnen-willen-mogen'-model voor vrijwillige inzet (Movisie, 2022), waarin wordt benadrukt dat mensen vooral bijdragen wanneer taken haalbaar en betekenisvol zijn, en zij zich gesteund voelen. Ook inzichten vanuit Putnam (2000) over sociaal kapitaal onderbouwen dat kleine, concrete acties bewoners helpen om verbinding en betrokkenheid op te bouwen.

Dit vraagt in de praktijk van organisaties en burgerinitiatieven een ondersteunende rol: iemand die vragen kan beantwoorden, afspraken kan bewaken en zorgt dat kleine taken ook echt klein blijven. Een herkenbaar aanspreekpunt blijft daarbij essentieel, zeker in het geval van initiatieven die vooral door vrijwilligers worden gedragen. Dat is consistent met literatuur over samenlevingsopbouw, waarin nabijheid en relationele ondersteuning worden gezien als voorwaarden voor duurzame inzet van bewoners (Movisie, 2024).

Wanneer deze ondersteuning goed is ingericht, blijken kleine taken een krachtig middel om bewoners lokaal te betrekken. Zij ervaren dan ruimte om iets te betekenen zonder dat het hen te veel vraagt, terwijl organisaties overzicht houden en continuïteit kunnen bieden.

Digitale middelen versterken wat fysiek gebeurt

In Slangenbeek bleek dat digitale middelen, zoals WhatsApp, kansen bieden om bewoners te informeren en te verbinden. Wanneer nieuwe digitale communicatietools eenvoudig, veilig en gratis zijn, staan bewoners hiervoor open, maar ontmoeting ontstaat vooral in de fysieke omgeving. Dat sluit aan bij onderzoek waaruit blijkt dat sociale verbondenheid en participatie vooral tot stand komen via fysieke nabijheid, sociale netwerken en laagdrempelige ontmoetingsplekken (Andersen et al., 2018; Bonaccorsi et al., 2023). Digitale communicatie kan deze fysieke vormen van contact ondersteunen, maar vervangt ze niet.

Werkzame principes die ook in andere wijken gelden:

- kies een kanaal dat bewoners al kennen en gebruiken;
- zorg voor een koppeling tussen digitale communicatie en fysieke momenten;
- borg digitale kanalen met een herkenbaar beheerteam en duidelijke afspraken.

Studentenprojecten werken goed wanneer zij goed ingebed en begeleid worden

De inzet van studenten bracht in Slangenbeek veel energie, zichtbaarheid en uitvoeringskracht, maar liet ook zien dat zij gerichte begeleiding nodig hebben om effectief te kunnen bijdragen aan een wijkinitiatief. Studenten vinden niet vanzelf hun weg: duidelijke opdrachten, regelmatige afstemming en toegang tot sleutelfiguren in de wijk blijken cruciale voorwaarden voor succes. Dit vraagt echter tijd en aandacht, terwijl die juist bij initiatieven die vooral door vrijwilligers worden gedragen niet altijd vanzelfsprekend beschikbaar is. De ervaringen in Slangenbeek sluiten aan bij bredere inzichten over samenwerking in wijkcontexten. De Moor et al. (2025) laten zien dat samenwerking alleen goed werkt wanneer er sprake is van een duidelijke rolverdeling, gedeelde doelen en voldoende ondersteuning. Zij beschrijven dat samenwerking snel moeizaam wordt wanneer verwachtingen niet helder zijn of wanneer partijen elkaar niet goed weten te vinden. Hoewel hun onderzoek niet over studenten gaat, laten deze inzichten wel zien dat dezelfde voorwaarden belangrijk zijn: mensen — of het nu studenten of bewoners zijn — raken meer betrokken wanneer ze duidelijke kaders krijgen, wanneer iemand dichtbij beschikbaar is voor vragen en wanneer er ondersteuning is. In Slangenbeek werd zichtbaar dat studenten dan veel kunnen toevoegen: ze vergroten het bereik van activiteiten, helpen bij onderzoek en brengen nieuwe dynamiek mee. Met de juiste inbedding én voldoende tijd en ruimte vanuit het initiatief kunnen studenten dus echt iets betekenen voor een wijkinitiatief.

Gezamenlijke analyse versterkt koers en samenhang

De Bouwstenen-sessie bood partners een gestructureerde manier om samen te verkennen waar in de wijk sterktes liggen en waar ontwikkelkansen zich voordoen. Deze gezamenlijke reflectie zorgde voor overzicht, een gedeelde taal en richting voor de toekomstige koers.

Tegelijkertijd werd duidelijk dat één sessie niet altijd voldoende is om samenwerking echt te verdiepen. Wanneer de wens bestaat om meer gezamenlijk op te trekken, is het waardevol om meerdere bijeenkomsten te plannen, zodat partners thema's verder kunnen uitwerken, rollen kunnen verhelderen en concrete vervolgstappen kunnen bepalen. Dit sluit aan bij inzichten over domeinoverstijgend samenwerken, waarin herhaalde ontmoeting, gezamenlijke analyse en helderheid over verantwoordelijkheden en eigenaarschap centraal staan (Hilhorst & Van den Wijngaart, 2025; Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, 2022).

Hoewel het Bouwstenen-kader in Slangenbeek goed werkte, geldt dat er verschillende methoden beschikbaar zijn om gezamenlijke reflectie te ondersteunen, zoals wijkdialogen, waarderingssessies, of thematafels. Literatuur over integraal werken in de wijk benadrukt dat vooral het proces van samen betekenis geven, en minder het specifieke instrument, bepalend is voor de kwaliteit van de samenwerking (De Juiste Zorg op de Juiste Plek, 2019). Dit wordt ook onderbouwd in de kennisbouwstenen van *Integraal Werken in de Wijk*; een kennisplatform voor professionals die integraal samenwerken in de wijk. Welke methode het meest geschikt is, hangt af van de context, beschikbare tijd en mate van begeleiding; het is daarom belangrijk om per situatie te bepalen welke aanpak het beste aansluit bij de behoeften van de wijk en de betrokken partners.

Continuïteit in rollen en verantwoordelijkheden

Het project maakte duidelijk dat wijkontwikkeling kwetsbaar wordt wanneer te veel uitvoerende taken afhankelijk zijn van één of enkele personen. Dit geldt voor zowel bewonersinitiatieven als professionals. Onderzoek bevestigt dat duurzame betrokkenheid vraagt om realistische taakomvang, rolhelderheid en ondersteuning. Continuïteit van vrijwillige inzet wordt vooral geborgd als sprake is van gedeelde verantwoordelijkheid, duidelijke taakverdeling en beschikbaarheid van achtervang (Movisie, 2022). Mensen kunnen pas structureel bijdragen wanneer taken passen bij wat zij kunnen en willen investeren, en wanneer een initiatief niet afhankelijk wordt van één spilfiguur (Kwakernaak & Compagner, 2022).

Informatievoorziening als randvoorwaarde voor meedoen

Veel bewoners gaven aan niet altijd te weten wat er in de wijk te doen is. Niet onwil maar onwetendheid vormt een belangrijke drempel om mee te doen. Dit sluit aan bij onderzoek naar sociale infrastructuur, waarin wordt benadrukt dat laagdrempelige fysieke plekken waar mensen vanzelf langskomen een belangrijke rol spelen in het versterken van sociale cohesie en participatie. Rhubart et al. (2022) laten zien dat zogeheten *third places*, zoals bibliotheken, buurtcentra, kerken, koffiezaken en andere publieke of semipublieke plekken, fungeren als gelegenheden waar mensen elkaar ontmoeten en relaties opbouwen, maar ook als plekken waar informatie, kennis en ondersteuning wordt uitgewisseld. Omdat deze plekken informatie, contact en toegankelijkheid bundelen, vormen ze een belangrijk fundament voor betrokkenheid in de wijk. Een gebrek aan dit soort voorzieningen, waarvan Rhubart et al. (2022) laten zien dat ze ongelijk beschikbaar zijn tussen buurten, kan juist kansen op meedoen verkleinen.

Daarom helpt het wanneer een wijk een duidelijk en herkenbaar kanaal heeft waarin activiteiten en initiatieven zichtbaar zijn, zowel fysiek als digitaal. Denk aan een overzichtelijke website, duidelijk herkenbare sociale media, een buurtapp, maar ook aan informatiepunten op plekken waar bewoners vanzelf langskomen, zoals het wijkcentrum, sportparken, speeltuinen of andere ontmoetingsplekken. Zulke toegankelijke informatievoorziening sluit direct aan bij de functie van *third places*; ze maken de drempel om mee te doen lager doordat bewoners zicht krijgen op wat er speelt, elkaar kunnen treffen en op een vanzelfsprekende manier worden verbonden met activiteiten.

Toegankelijke en vindbare informatievoorziening, in combinatie met laagdrempelige sociale infrastructuur, vormt daarmee een basisvoorwaarde voor ontmoeting, participatie en vrijwillige inzet.

Samenwerking tussen wijkinitiatieven versterkt slagkracht

De samenwerking tussen SG, de Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek laat duidelijk zien dat gezamenlijke uitvoering meer oplevert dan wanneer initiatieven los van elkaar opereren. Door communicatie, activiteiten en positionering te verbinden ontstaat een groter bereik, meer continuïteit, en een sterkere positie richting gemeente en andere partners. Deze beweging sluit aan bij onderzoek naar burgercollectieven, waarin wordt benadrukt dat gedeeld eigenaarschap en gezamenlijke organisatievormen leiden tot meer stabiliteit, zichtbaarheid en impact in de wijk (De Moor et al. 2025). Ook inzichten uit studies naar sociaal kapitaal ondersteunen dit beeld: wanneer netwerken met elkaar worden verbonden, groeit het onderlinge vertrouwen en daarmee het vermogen om sociale structuren te versterken (Putnam, 2000).

Daarnaast past de ontwikkeling in Slangenbeek binnen bredere inzichten over domeinoverstijgend samenwerken. Een gezamenlijke koers en gedeelde uitvoer maken het eenvoudiger om afstemming te organiseren en samenhang te creëren

in lokale activiteiten. Dit versterkt de positie richting belangrijke partners zoals gemeente en welzijnsorganisaties, die juist gebaat zijn bij initiatieven die met één stem spreken en een gedeelde visie uitdragen (Hilhorst & Van den Wijngaart, 2025; Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, 2022).

Voor andere wijken geldt hetzelfde: wanneer bewonersinitiatieven, verenigingen en formele partijen elkaar weten te vinden en hun inzet bundelen, ontstaat een stevige basis voor duurzame wijkontwikkeling. Samenwerking vergroot het vermogen om activiteiten uit te voeren, bewoners te bereiken en beleid vorm te geven dat aansluit bij wat er lokaal speelt.

6. Randvoorwaarden voor borging

In dit hoofdstuk worden de voorwaarden beschreven die nodig zijn om de beweging in Slangenbeek duurzaam voort te zetten richting 2026 en verder. Deze randvoorwaarden zijn gebaseerd op de inzichten uit het hele project, de evaluatiesessies en relevante literatuur over samenlevingsopbouw, vrijwillige inzet en domeinoverstijgend samenwerken.

Bestuurlijke continuïteit en duidelijke rolverdeling

Het project liet zien dat duurzame inzet en samenwerking vragen om een duidelijke rolverdeling en structurele betrokkenheid van meerdere mensen. Wanneer veel taken bij één of enkele personen terechtkomen, ontstaat kwetsbaarheid in de uitvoering. Onderzoek naar vrijwillige inzet laat zien dat continuïteit vooral wordt geborgd door gedeelde verantwoordelijkheden, achtervang en een realistische taakomvang (Movisie, 2022). Voor SG betekent dit dat de rol die zij in de wijk wil innemen, bestuurlijk én verbindend, vraagt om voldoende tijd, een 'lange adem', uitvoeringscapaciteit en organisatiekracht op meerdere niveaus. Een duidelijke structuur met gedeelde taken en regelmatige afstemming vormt de basis voor toekomstbestendige samenwerking.

Opvolging van bewonerspotentieel en ondersteuning op de achtergrond

Het project bereikte veel bewoners die graag klein en concreet willen bijdragen. Dit vraagt echter om organisatie, opvolging en een vaste structuur van uitnodigen, ondersteunen en meebewegen. In literatuur over samenlevingsopbouw wordt benadrukt dat nabijheid, aanspreekbaarheid en relationele ondersteuning cruciaal zijn om bewoners te helpen betekenisvol bij te dragen (Movisie, 2024). Een vaste structuur waarin vragen snel worden opgevolgd, afspraken worden bewaakt en nieuwe vrijwilligers warm worden ontvangen, is hierbij onmisbaar.

WhatsApp Community: voorbereiding in 2025, borging in 2026

In 2025 werd de basis gelegd voor een WhatsApp Community, met structuur, subgroepen, beheerafspraken en potentiële beheerders. De enquête liet zien dat dit kanaal goed aansluit bij de voorkeuren en digitale gewoonten van bewoners, mits het eenvoudig, veilig en herkenbaar beheerd wordt. Daarom vraagt borging in 2026 om een stabiel beheerteam, duidelijke afspraken over rollen en privacy, en een koppeling met activiteiten en ontmoetingen in de wijk.

Samenwerking binnen het wijknetwerk

Een belangrijke ontwikkeling in Slangenbeek is de samenwerking tussen Stichting Slangenbeek Gezond, de Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek. Deze samenwerking zorgt voor meer slagkracht, zichtbaarheid en samenhang in de wijk. Onderzoek naar domeinoverstijgend samenwerken benadrukt dat een gezamenlijke koers, heldere taakverdeling en terugkerende afstemming essentieel zijn voor duurzame samenwerkingsverbanden (Hilhorst & Van den Wijngaart, 2025; Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, 2022). Voor borging betekent dit dat de huidige samenwerking verder kan worden verdiept, bijvoorbeeld via vaste overlegmomenten, gezamenlijke communicatie of een gedeelde werkagenda, voordat vervolgstappen richting gemeente en welzijn worden gezet.

7. Aanbevelingen

De aanbevelingen in dit hoofdstuk zijn gericht op SG, partners, gemeente en andere wijkinitiatieven en gebaseerd op relevante inzichten uit het project en bestaande literatuur.

Voor Slangenbeek Gezond

- **Zorg voor vaste aanspreekpunten en structurele opvolging van bewoners.** SG is voor bewoners het herkenbare gezicht; een duidelijk aanspreekpunt versterkt betrokkenheid.
- **Werk met kleine, overzichtelijke en realistische taken voor vrijwilligers en betrokken bewoners.** Zorg dat taken passen bij wat mensen kunnen en willen bijdragen.
- **Borg de WhatsApp Community met een klein, stabiel beheerteam.** Koppel digitale communicatie aan fysieke ontmoetingen in de wijk.
- **Maak informele ontmoetingen onderdeel van de reguliere werkwijze.** Zichtbaarheid en nabijheid zijn essentieel voor vertrouwen en contact.
- **Blijf samenwerken als één wijkinitiatief met Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek.** Dit versterkt profilering, afstemming en continuïteit.

Voor partners in de wijk (zorg, welzijn, sport, onderwijs)

- **Leg samenwerkingsafspraken expliciet vast en kom regelmatig bij elkaar.** Structuur versterkt samenwerking en voorkomt versnippering.
- **Deel signalen en bewonersperspectieven actief met elkaar.** Zo ontstaat een gedeeld beeld op wijkniveau en kunnen activiteiten beter aansluiten bij behoeften.
- **Verbind digitale communicatie met fysieke activiteiten.** Bewoners bereiken lukt het beste wanneer deze twee elkaar aanvullen.
- **Sluit aan bij de gezamenlijke koers van SG, Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek.** Dat helpt om initiatieven zichtbaar, herkenbaar en samenhangend te houden.

Voor de gemeente

- **Faciliteer structurele ondersteuning voor wijkinitiatieven.** Denk aan coördinatie, opvolging en lichte ondersteuning; voorwaarden voor duurzame betrokkenheid.
- **Zorg voor een wijkbrede, toegankelijke informatie-infrastructuur.** Maak communicatiekanalen herkenbaar en verbind digitale en fysieke zichtbaarheid.
- **Stimuleer samenwerking tussen lokale partijen.** Regie op samenhang helpt versnippering te voorkomen en versterkt de sociale basis.

- **Stem gemeentelijk beleid en wijkpraktijk regelmatig op elkaar af.** Zo sluit beleid beter aan bij de leefwereld van bewoners.

Voor andere wijkinitiatieven en burgercollectieven

- **Werk vanuit wat bewoners belangrijk vinden.** Waarden-gedreven gesprekken versterken betrokkenheid en draagvlak. Maak gebruik van de gegevens die verzameld zijn.
- **Volg geïnteresseerde bewoners snel en warm op.** Betrokkenheid blijft groeien wanneer mensen zich gesteund voelen. Investeer daarom in een aantal vaste aanspreekpunten die dit vanuit het wijkinitiatief of burgercollectief voortdurend oppakken.
- **Laat zichtbaar zien wat er samen is bereikt.** Zichtbaarheid versterkt vertrouwen en stimuleert verdere deelname. Kies ook voor het zichtbaar maken van kleine successen.
- **Zoek samenwerking op met gelijksoortige initiatieven.** Gedeeld eigenaarschap en afstemming vergroten impact en continuïteit.
- **Maak, wanneer studenten met opdrachten in de wijk aan de slag zijn, voldoende tijd vrij voor begeleiding, tussentijdse gesprekken en bijsturing.** Hoe meer structuren en contactmomenten er zijn, hoe meer waarde de inzet van studenten oplevert.

Voor onderwijs- en onderzoekspartners

- **Zorg voor duidelijke opdrachten, afstemming en begeleiding.** Studenten kunnen veel betekenen wanneer hun werk goed is ingebed in de wijk.
- **Verbind onderzoeks- en onderwijsprojecten met actuele wijkvragen.** Dat versterkt zowel het leereffect als de waarde voor de wijk.
- **Zet studenten in als verbindende schakel.** Wanneer zij gekoppeld worden aan bewoners en sleutelfiguren, vergroten zij bereik en zichtbaarheid.

8. Conclusie

Dit hoofdstuk sluit de eindnotitie af met de belangrijkste inzichten uit het project. De conclusie verbindt de opbrengsten op bewonersniveau, organisatieniveau en wijkniveau, en schetst welke beweging in Slangenbeek in gang is gezet en wat dit betekent voor de toekomst.

Het project Zorgzame Buurt Slangenbeek laat zien dat duurzame wijkontwikkeling ontstaat wanneer organisaties, bewoners en partners structureel investeren in nabijheid, samenwerking en wederzijds begrip. De combinatie van WWK-gesprekken, co-creatie, enquêteonderzoek en het gesprek met partners heeft geleid tot een rijk en gedeeld beeld van wat bewoners belangrijk vinden en wat nodig is om mee te kunnen doen. De verschillende onderzoekslijnen versterkten elkaar en maakten zichtbaar dat betrokkenheid begint bij luisteren en ruimte bieden voor persoonlijke ervaringen. Daarnaast werd duidelijk hoe sociale aspecten (ontmoeting, steun en toegankelijkheid) onlosmakelijk verbonden zijn met een gezonde leefomgeving. Dit sluit aan bij bredere inzichten dat fysieke inrichting, sociale relaties en toegankelijkheid van informatie elkaar beïnvloeden en versterken.

Een belangrijk inzicht is dat veel bewoners bereid zijn om bij te dragen aan hun wijk, maar vooral via kleine, concrete en haalbare taken. Dat vraagt om duidelijke aanspreekpunten, opvolging en ondersteuning op de achtergrond: elementen die essentieel zijn voor continuïteit en betrokkenheid. Tegelijkertijd vraagt de ambitie om meer inwoners te bereiken om een organisatievorm waarin rollen en verantwoordelijkheden realistisch zijn verdeeld en waarin voldoende tijd beschikbaar is om zichtbaar en nabij te zijn in de wijk.

De samenwerking tussen Stichting Slangenbeek Gezond, de Wijkraad en Ontmoetingspark Slangenbeek vormt een belangrijke ontwikkeling. Door gezamenlijke communicatie en onderlinge afstemming ontstaat een herkenbare en consistente lijn in de wijk, wat zowel de zichtbaarheid als de slagkracht van initiatieven vergroot. Deze samenwerking een stevige basis voor verdere stappen richting gemeente en welzijnspartners en laat zien hoe krachtenbundeling de sociale basis kan versterken.

Ook digitale middelen, zoals de voorbereide WhatsApp-community, bieden kansen om bewoners te informeren en betrekken, mits deze gekoppeld worden aan fysieke ontmoetingen en gedragen worden door een stabiel beheerteam. Een hybride aanpak waarin digitale zichtbaarheid en fysieke nabijheid elkaar versterken, past goed bij de behoeften en gewoonten van bewoners.

De rol van gemeenten en andere partners blijft van groot belang voor langdurige borging. Gemeenten kunnen voorwaarden scheppen voor samenwerking, informatievoorziening en ondersteuning, en helpen versnippering te voorkomen

door partijen te verbinden en samenhang in wijkontwikkeling te stimuleren. Wanneer lokaal initiatief en overheid elkaar weten te vinden, ontstaat ruimte voor een gezamenlijk en duurzaam perspectief op gezondheid en leefbaarheid.

Wat uit het project vooral naar voren komt, is dat wijkontwikkeling niet vanzelf ontstaat. Het vraagt om continuïteit, duidelijke structuren en samenwerking die verder gaat dan afzonderlijke activiteiten. Wanneer deze elementen aanwezig zijn, ontstaat een sterke basis voor ontmoeting, betrokkenheid en noaberschap. Het project heeft zichtbaar gemaakt welke voorwaarden hiervoor nodig zijn en hoe partners deze gezamenlijk kunnen vormgeven. Een gezonde leefomgeving vormt daarin een belangrijke rode draad: bewoners voelen zich eerder verbonden en doen eerder mee wanneer hun leefomgeving uitnodigt, ondersteunt en toegankelijk is.

De inzichten uit Slangenbeek bieden waardevolle lessen voor andere wijken en organisaties. Ze laten zien dat investeren in relaties, langdurige samenwerking en een gedeeld doel de basis vormen voor een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. De beweging die in Slangenbeek is ingezet, biedt perspectief voor de wijk zelf én inspiratie voor initiatieven elders die willen bouwen aan een sterke sociale basis.

9. Bronnen

- Andersen, P. T., Algren, M. H., Heiberg, R. F., Joshi, R., & Bak, C. K. (2018). Social network resources and self-rated health in a deprived Danish neighborhood. *Health Promotion International*, 33(6), 999–1009.
- Baart, A. (2001). *Een theorie van de presentie*. Boom.
- Bonaccorsi, G., Milani, C., Giorgetti, D., Setola, N., Naldi, E., Manzi, F., Del Riccio, M., Dellisanti, C. & Lorini, C. (2023). Impact of Built Environment and Neighborhood on Promoting Mental Health, Well-being, and Social Participation in Older People: an Umbrella Review. *Ann Ig*;35(2):213-239.
- De Juiste Zorg op de Juiste Plek. (2019). *Samenwerking Juiste Zorg op de Juiste Plek sociaal domein en zorgdomein: Inspiratiedocument*. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; NDSD; Vereniging van Nederlandse Gemeenten; Zorgverzekeraars Nederland.
- Hilhorst, P. & Van den Wijngaart, M. (2025). *Pionieren in niemandsland. Sturen op domeinoverstijgende zorg en ondersteuning*. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. (z.j.). Wijkwaardenkaart. Werkplaats Sociaal Domein Arnhem Nijmegen.
<https://www.han.nl/projecten/2024/wijkwaardenkaart/>
- Huber, M., van Vliet, M., Giezenberg, M., Winkens, B., Dagnelie, P. C., & Knottnerus, J. A. (2016). Towards a 'positive health' approach: Changing health definitions and their policy implications. *Journal of Public Health*, 38(3), 1–4.
- Joosten, H., Brummel, A. Hendriks, F., Klaassen, E., & Smits, R. (2024). Handleiding Waardevolle gesprekken met de Wijkwaardenkaart.
<http://www.han.nl/projecten/2024/wijkwaardenkaart/handleiding-wijkwaardenkaarten-WEB.pdf>
- Kwakernaak, M., & Compagner, K. (2022). *Vrijwilligers: cruciale krachten in Overijssel*. Verwey-Jonker Instituut.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2020). *Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020–2024 – Gezondheid breed op de agenda*. Den Haag: VWS.
- Movisie (2022). *Wat werkt bij: Stimuleren van vrijwillige inzet en actief burgerschap*. Wat werkt bij dossier. Utrecht: Movisie.
- Movisie. (2024). *Wat werkt bij: Samenlevingsopbouw*. Wat werkt bij dossier. Utrecht: Movisie.
- Moor, T. de, Czischke, D., Eijk, C. van, Groep-Foncke, M., Held, L., Horlings, I., Kleinhans, R.J. & Meerkerk, I. van (2025). Burgercollectieven aan het roer? In co-

creatie met de overheid naar succesvolle transitie. *Bestuurswetenschappen*, 79 (1), p. 64-83.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.

Raad voor Volksgezondheid & Samenleving. (2022). *Grenzeloos Samenwerken? Adviezen voor het beter mogelijk maken van domeinoverstijgende samenwerking*. Raad voor Volksgezondheid & Samenleving.

Rhubart, D., Sun, Y., Pendergrast, C. & Monnat S. (2022). Sociospatial Disparities in "Third Place" Availability in the United States. *Socius*, 8:10.

SAAMO. (2023). *Minder mazen, meer net. Aan de slag met zorgzame buurten* [E-publicatie]. <https://www.saamo.be/tool/minder-mazen-meer-net-aan-de-slag-met-zorgzame-buurten/>

Wietmarschen van, H.A., Stans, S., Meijer, J., Flinterman, J.F. & Jong, M.C. (2022). The Use of the Bolk Model for Positive Health and Living Environment in the Development of an Integrated Health Promotion Approach: A Case Study in a Socioeconomically Deprived Neighborhood in The Netherlands. *International Journal of Environmental research and public health*; 19(4):2478.

Werkplaatsen
Sociaal Domein

Werkplaatsen Sociaal Domein 2026

www.werkplaatsensociaaldomein.nl